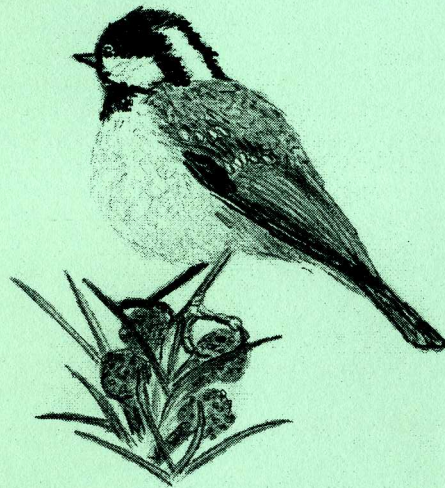

PANDÍON

2010:2 Årg. 26
tidskrift för fågelintresserade

Pandion

Årgång 26

Pandion utges av Frövi fågelklubb. Utkommer 2 ggr. årligen (juni och december). Verksamhetsområde är Lindesbergs kommun.

Medlemsblad för Frövi fågelklubb

Ordf. Vakant

Vice ordf. Sven-Olof Eriksson
Munkaboda 150
71891 FRÖVI
Tel 0581-33 179

Kassör. Bo Dahlström
Karlslund Ullersäter
718 92 FRÖVI
Tel. 0581-32213

Sekreterare. Mattias Rudenvall
Kvarnbackavägen 9
711 72 VEDEVÅG
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@3mail.se

Övriga: Mattias Rudenvall, Lennart Sandberg.
Suppleant: Ulla Wallin, Kjell Jansson.

Försäljningsansvarig:
Mattias Rudenvall
Kvarnbackavägen 9
711 72 VEDEVÅG
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@3mail.se

Medlemskap i FFK erhålls genom att betala 75:- på pg. 484 16 67-1.
Ungdomar 4-16 år 25:-. Familjemedlem 10:-.

Klubblokal: Vid pappersmuseet, Frövifors

Fågelrapporter skickas till:

Mats Andersson,
Hagabergsliden 4
711 31 LINDESBERG
Tel. 0581-16274
mats16274@telia.com

eller
Jan-Erik Malmstigen
Skomakargatan 6
718 33 FRÖVI
Tel. 0581-30252
malmstigen@swipnet.se

Redaktion och distribution för

Pandion: Lennart Sandberg
Tallbacksgatan 3
718 33 FRÖVI
Tel. 0581-31573
lennart.sandberg@post.utfors.se

Adressändringar anmäler du till:

Bo Dahlström, adress se ovan.

Frövi fågelklubb hemsida:

[http:// birds.nu/ffk.htm](http://birds.nu/ffk.htm)

Omslaget: Svartmes, Bo Dahlström

Hösten har varit lugn i klubben. Lars Eriksson besökte oss på mötet i November och berättade om resan han gjort till Huston i Texas. Vi blev förvånade över att det fanns så fina fågelmarker där.

Deltagarna i lockläteskursen har gjort sin årliga utflykt till västkusten. Vad jag förstått av rapporter som jag fått har det varit en lyckad resa. Gott om fågel och trevlig gemenskap.

Mer ensamt var det då att sitta på pass birdwatchdagen. Åkte ner till tornet vid Hagaberg för att vara där vid gryningen. Men vad hjälpte det att dagsljuset kom, när dimman låg tät över området så att sikten ibland bara var ett tjugotal meter. Det tog lång tid för den att lättas så det blev att strosa omkring i strandkogen och se om det gick att upptäcka någon liten fågel i buskarna. Större hackspett, pilfink och någon talgoxe hördes. Började tro att hörseln, som varit stadigt avtagande sista årtiondet, slutligen lämnat kroppen. Tog därför en promenad tillbaka till bilen och fiskade

fram parabolmikrofonen. Här skulle nu kompenseras för hörselnedsättning. In i skogen igen och skruvade på full mic-gain och full volym. Sådär, nu skulle dom små djuren höras bättre. Nog hade lastbilarna väldigt bra ute på Frövi-vägen men inte blev det så många nya fågelläten att pricka av. Kunde det verkligen vara så att fåglarna inte heller tyckte om vädret och avvaktade bättre tider. Fram mot tiosnåret lättade dimman så sakta och nu fick tuben komma till sin rätt. Spanade lite här och var men inget sträck av bo-/bergfink eller ringduvor. Men vad gjorde det när solen värmdes och jag dagen efter skulle åka till Öland, där det garanterat finns mer fågel att titta på.

Påminner om fågelbordstävlingen som pågår till och med januari. Titta i programmet så hittar ni endags inventering 8:e januari. Vill ni inte vara med på inventeringen så går det bra att komma på återsamlingen och kanske ta en pizza!

-Red

Glöm inte

Årsmötet 3 feburari

I klubblokalen vid pappersbruksmuseet, Frövi

Birdwatch 2010-10-02

I år inföll Birdwatch 2-3 oktober. Klubbens medlemmar bevakade lokaler i kommunen lördagen 2 oktober.

Pga. "skådarbrist" kunde endast fyra lokaler bevakas, vilket kan jämföras med sex lokaler 2009 och åtta lokaler 2008.

Morgonen bjöd på ett ganska milt uppehållsväder, även om det var tidvis dimma på flera håll. Temperaturen började på 5-6 grader, och dimman lättade och temperaturen steg varefter solen värmdde upp markerna!

Resultatet var ganska magert jämfört med tidigare år! Totalt räknades 3398 fåglar av 69 arter, mot förra årets 6664 fåglar av 70 arter. Sällingsjön noterade högst antal, både arter och individer

	ART	L1	L2	L3	L4	Totalt
1	STORSKARV	3		5		8
2	GRÅHÄGER	1	3	1		5
3	SÅNGSVAN	14	4		9	27
4	SÄDGÅS	28	17		4	32
5	GRÅGÅS	400	400	6	39	445
6	KANADAGÅS	130	150	92	1	243
7	BLÅSAND	6	34			40
8	STJÄRTAND	6				6
9	KRICKA			4	5	9
10	GRÅSAND	400	158	12	40	610
11	KNIPA			3	1	4
12	STORSKRÄKE	2				2
13	HAVSÖRN	1			2	3
14	BLÅ KÄRRHÖK		1		2	3
15	DUVHÖK	1		1		2
16	SPARVHÖK	3	1		2	6
17	ORMVRÅK	4	1	1	2	8
18	FASAN				1	1
19	VATTENRALL			1		1
20	TRANA	2	1			3
21	TOFSVIPA				7	7
22	ENKELBECKASIN	2	95		2	99
23	FISKMÅS			1		1
24	TAMDUVA	20				20
25	RINGDUVA	250	4	1	3	258
26	SKOGSDUVA	3			1	4

(1851 ex av 53 arter) följt av Österhammarssjön (1470 ex av 43 arter).

Framför allt var det avsaknaden av stora flockar ringduva, trastar samt bo/bergfink som drog ner totalantalet, även om antalet bevakade lokaler gjorde sitt i slutändan.

Saknades gjorde bl.a. svartmes, mindre korsnäbb, taltrast, dubbeltrast, tornfalk, fjällvråk och vigg.

Fem i topp i antal blev:

Gräsand	610 ex
Grågås	445 ex
Ringduva	258 ex
Kanadagås	243 ex
Stare	242 ex

27	ST.HACKSPETT	1	2	1	1	5
28	M. HACKSPETT			1	1	1
29	SPILLKRÅKA	2	1		1	4
30	GRÖNGÖLING		2			2
31	SÅNGLÅRKA	20	8		50	78
32	ÅNGSPIÅRKA	30	9			39
33	SÄDESÅRLA	1				1
34	RÖDHÅKE	2				2
35	JÄRNPARV	1				1
36	KOLTRAST	5	4	3	1	13
37	BJÖRKTRAST	23	6	6		35
38	RÖD Vingetrast		2	8		10
39	GRANSÅNGARE		1	1		2
40	LÖVÅNGARE		1			1
41	RÖRSÅNGARE		1			1
42	KUNGSFÅGEL	2	8			10
43	STJÄRTMES			3		3
44	ENTITA	2	2	2		6
45	TALLTITA	1	1		2	4
46	BLÅMES	10	10	10	2	32
47	TALGOXE	5	6	10	2	23
48	TOFSMES				1	1
49	TRÄDKRYPARE	2	3	1		6
50	NÖTVÄCKA	3			1	4
51	VARFÅGEL				1	1
52	NÖTSKRİKA	5	5	3	3	16
53	SKATA	10	5	4	3	22
54	KAJA	80	22	10	25	137
55	KRÅKA	20	15	12	10	57
56	KORP	4	3	4	2	13
57	STARE	98	140		4	242
58	GRÅSPARV	3	2			5
59	PILFINK	10	15			25
	OBEST BO/BERGFINK	150				150
60	BOFINK	20	110	27	2	159
61	BERGFINK	10	85		2	97
62	STEGLITS	1				1
63	HÄMPLING	7				7
64	GRÖNFINK	2	80		20	102
65	GRÖNSISKA	10				10
66	GRÅSISKA	10				10
67	DOMHERRE	4		2	1	7
68	GULSPARV	20	50			70
69	SÄVSPARV	1	2		3	6
	Totalt	1851	1470	236	258	3268

Lokaler samt observatörer

- L1 Sällingsjön (Mattias Rudenvall, Bosse Carlsson) 53 arter
- L2 Österhammarssjön (Sven-Olof Eriksson och Ulla Wallin) 43 arter
- L3 Hagaberg (Lennart Sandberg) 30 arter
- L4 Sjömosjön (Johan & Per Andersson) 37 arter

Vissa antal är justerade pga samma fåglar sedda på flera lokaler. Gäller sädgås och grågås.

Död skäggdopping skrämde kor i Ullersätter.

Bo Dahlström

Den 21 september ringde Per från Erikslunds Gård, vid Ullersätters skola. Han sa att det hade hänt något konstigt. När han kom hem hörde han korna råma bakom ladugården, men det lät inte normalt, och när han kom dit stod korna i en rund ring och råmade. Per tittade närmare och fann att en större fågel låg på marken mellan korna. Per funderade på vad det var för fågel, lång hals, kraftig näbb och simhud mellan klorna, kan det vara en unge av trana eller häger till exempel? Svårt att bestämma utan att se den. Per hade lagt en skottkärra över den som skydd mot räven. Vi gjorde upp att jag skulle åka över senare och titta på fågeln.

När jag lyfte på kärran fick jag se en långhalsad fågel med ena ögat uthackat, huvudet och halsen saknade helt fjädrar, mörkbrun rygg och som Per sagt, simhud på fötterna, längd 50-55 cm. När jag vände på den var hela buken uppriven men alla inälvorna var kvar, mycket mystiskt. Vid kontroll på platsen där den hade legat fanns inga fjädrar efter huvud och hals, knepigt. Den preliminära bedömningen blir att det är

en skäggdopping med tanke på näbb och fötter. Men hur har den hamnat här? Finns ju ingen sjö direkt i närheten och ingen kraftlinje att flyga in i.

Vi började fundera på hur doppingen hamnat här. Om en räv hade tagit och burit på fågeln, varför ge sig in bland korna och lämna den med öppen buk full med goda inälvor, knappast troligt. Om man tittar på kornas beteende kan man tro att doppingen kommit ner från himlen. Per undrar om någon rovfågel kan ha slagit den i någon sjö och sedan tappat den.

Funderingar: Närmaste sjö där skäggdopping kan trivas är Gällingen c:a 3 km nordväst om Erikslund, och vilka rovfåglar skulle kunna ta en dopping och orka flyga med den så långt. Ja, duvhöken, knappast.

Havsörn eller berguv? I och för sig har både örnar och uvar setts dra söder ut i området. Bland annat har en berguv krockat med ett tåg norr om gården, för några år sedan. Om doppingen kommit från himmelen, skulle då buken kunnat spricka vid nedslaget? Mysteriet kvarstår!!

Hornugglorna i Ullersätter 2010.

Bo Dahlström

När frugan, Eva, var ute med hunden skärtorsdagen den 1:a april, klockan 22:30 hörde hon konstiga ljud från skogen och kom in och sa:

Nu måste du gå ut och lyssna, det är ett "herrans" liv i skogen. Hunden blev alldeles stel innan hon drog mot trappan och ville in.

Jag stack ut och lyssnade. Det första jag möttes av var ett gällt skrik från ladutaket, hann aldrig se fågeln. Men den avslöjade sig strax med ett karakteristiskt kattuggle-klävt. Bara efter någon minut svarade en annan uggle. Två kattugglor i skogen, intressant, då jag har en uggleholk i skogsbrynet med tidigare häckning. Men, så plötsligt hörs ett annat uggleläte längre in i skogen, ett dovt "oh" upprepat med några sekunders mellanrum, måste vara en hornuggla. Efter en halvtimme hade kattugglorna lämnat skogen, medan hornugglan fortsatte med sitt lockande i skogsbrynet vid uggleholken. Men, hörde jag rätt? Från andra sidan skogen, bakom vår ladugård får den första ugglan svar av ytterligare en hornugglehanne.

Jodå, ropen från båda hörs samtidigt, hur ska detta utvecklas, ska hannarna locka hit någon hona så vi kan få en häckning i våran skogsdunge.

Ja, skogen eller dungen som mäter c:a 135m x 265m och är omsluten av gär-

den på tre sidor, den 4:e vätter mot våran tomt. På gårderna i norr och väster finns en, normalt vattenförande bäck, vilket bör borga för god tillgång på såväl vatten- som åkersork. Vidare har kråkor häckat i skogen så gott som varje år, så bon finns åt ugglorna. Skogen består av gamla träd, gran, tall, asp och björk, 15-30 meter höga. Jag har c:a 20 holkar i skogen med många häckningar i, vilket kan ge mat åt ugglorna om sorkarna skulle svika, då det sägs att hornugglan även, vid behov, kan ta småfåglar.

Så jag håller tummarna!

Hanen hörs dagligen sporadiskt från 10:00 till 18:00, cirka 20 till 30 minuter per gång, på nära håll. Från den 7/4 blev det tyst i skogen, sorry.

Men den 29/4 hördes ugglan igen kl. 21:30 till 23:00 och nu fick han hesa och väsende svar flera gånger. Hade han hittat en "fru"? Nu gällde det att inte störa. Ugglorna hördes både dag- och natttid och nyfikenheten var stor. Vid en försiktig tur i skogen den 5/5 fick jag se ugglan, snabbt flygande mellan trädstammarna och närma sig ett gammalt kråkbo på c:a 15 meters höjd. Ville ej störa en eventuell häckning, så jag uppehöll mig vid skogsbrynet med uppsikt över gårderna och bäcken och den 9/5 kl. 23:00 kom ugglan jagande efter bäcken med de karakteristiska näbbknäppningarna för att skrämna

sorkarna så att de rör på sig. Det är förunderligt så tyst ugglorna flyger. Den försvann norrut efter bäcken och efter några minuter hördes några hesa ljud från det misstänkta kråkboet alldeles intill där jag satt. Var det hanen som kom med sork till honan? Fram till den 26/5 var det relativt tyst i skogen.

Då tyckte jag att tiden gått så långt att vid eventuell häckning borde äggen ha kläckts Tog därför med tubkikaren och kollade upp mot det misstänkta boet och med 60 gångers förstoring kunde jag skönja stjärtfjädrarna på honan. Några timmar senare hade hon vänt sig så att våra blickar möttes och genast reste hon örontofsarna. Nu insåg jag varför hornugglan ibland kallas skogs-uv.

Den 2/6 syntes, för första gången, två ungar i boet och den 6/6 hade de lämnat boet. En satt ovanför och den andra nedanför boet.

Ugglorna sågs och hördes jag över gårderna på nätterna, medan de hungriga ungarna skrek sitt gälla "pie" i skogen. Den 13/6 händer det saker i skogen, de två ungarna flyger nu kortare sträckor och sitter i skogsbrynet. Då hörs plötsligt skrik längre in i skogen,

låter som ytterligare två ungar. Kunde ugglorna ha fött upp fyra ungar? Det var för mörkt för att se något. Ville inte störa ugglorna så jag väntade till den 20:e juni med att gå närmare. Då satt det fyra ungar på en aspren nära boet, tog några kort med digitalkameran. Ugglorna flög runt i skogen några dygn till. Jag såg en gammal uggla lämna över en sork till en av ungarna. Den 23 juni lämnade ugglorna skogen och hördes senare norrut i angränsade skogar. Har inte sett eller hört någon hornuggla sedan dess.

Kommentarer: Hornugglor i skogen stör tydligen inte kråkorna, eftersom dessa byggde nytt bo 35-45 meter från ugglorna. Däremot gav ett ringduvepar upp sitt bobyggande c:a 40 meter från ugglorna, eller var det kråkorna som störde?

Hornugglorna är mycket välkomna nästa år.

Fågelbordstävlingen

Pågår till den sista januari

Skicka in era resultat till

Sven-Olof Eriksson adress se sidan 2, omslaget.

”Akta dig för skorpionerna när du borstar tänderna...!”

från stäpphök till Gud i den syriska vildmarken

Det svaga lampskenet är precis tillräckligt för att lysa upp den lilla gårdsplanen mellan husen, vattentanken och några knotiga buskar. Tanken, med en liten tapp längst ner, hyser vatten för matlagning, dryck och att tvätta sig. Vinden är ljummen ännu sent på septemberkvällen och det känns marginellt svalare än de +35C som rådde på dagen. Jag blaskar av mitt dammiga och svettiga ansikte under tappen, borstar tänderna (i flaskvatten...) och sätter

försiktigt ner fötterna, medveten om mina vänners varning för de stickande små odjuren som dras till lampskenet under sensommarnätterna. Vid horisonten i nordväst glimmar ljusen från Palmyra, annars är stäpperna mörka, vida och öde. Generators brummar tryggt i ett skjul längre bort men bara en stund till. När denna slås av så dör vår fläkt, vårt kylskåp och vår TV. Då är det god natt, bokstavligen.

Syrisk middag, man äter med händerna sittande på golvet :)

Om man kör österut ur Palmyra på vägen mot Deir ez-Zor så står det efter ungefär 15 km en skylt söderut, "Talila Reserve – You are well come", och så är det 11 km spikrakt ut i ingenstans på stäpperna. Där ute ligger entrén, ett par små kontor, djurhågn och enkla besöksfaciliteter för Talilareservatet som försöker återskapa de syriska stäpperna som de var en gång, med gaseller, oryxantiloper och strutsar. Jag bodde här ute i tre dagar i september 2010 för att se natur- och miljövård *in action* som en del av min universitetspraktik på BirdLife Middle East.

Centrala Syrien är en mestadels platt upplevelse och Talila är inget undantag. Stäpp och halvöken så långt ögat når, konturlöst som ett gråbrunt biljardbord

Talila's "Botanical Garden" är i torraste laget, men fågel finns det!

med enstaka höjder, kraftledningarna och isolerade hus utkastade här och där. Ur flyttfågelperspektiv så är det en synnerligen utsatt resa att färdas över detta landskap, under den obarmhärtiga solen. När då en liten torr dunge och några buskridåer dyker upp vid Talilas små hus och erbjuder vila, skydd och lite föda så dras fåglarna hit som flugor på en sockerbit. Som skådare känner man sig nästan lite elak när man tvunget ska titta närmare på en intressant sångare som förtvivlat försöker gömma sig i en buske knappt större än en sådan blomkukett som man kan köpa på torget i Lindesberg.

Gryning. Ljuset kommer krypande över vidderna, det är tyst så när som på vindens rassel i buskarna och en ensamt smackande ärtsångare som hörs från en rabatt. Inte en människa ute, förutom en hålögd och morgonseg svensk fågel-skådare. En mängd av Syriens allra minsta och mest bitska invånare har satt sina avtryck på min hud som var full-

komligt översållad. Kliar mig fördärvad. Kvav nattvärme, ingen fläkt, ingen sömn, ingen ork. Men spännande fåglar finns att hitta här ute. Så jag får sova någon annan gång. Ett gäng korttälkor drar förbi lågt över marken med sina typiska kvittriga lock, ett par ortolansparvar likaså. Stäppen börjar vakna.

Rastande stentrast, en läckerbit

Det är fascinerande och en häftig upplevelse att på så små ytor kunna vaska

fram ett sådant artutbud. Stannar ett tiotal meter från några meterhöga

